

1. Виробниче середовище та особливості трудового процесу.
2. Внутрішні та зовнішні фактори діяльності.
3. Соціально-психологічна атмосфера.

Дослідженням, в якому я використовувала методи вивчення зорової пам'яті і уваги за власноручно розробленими таблицями та формулами, було встановлено, що внаслідок тривалої роботи більше 2 годин на ПК у користувачів підвищилась зорова втома і знизилась зорова увага в більшій мірі, порівняно з користувачами, які дотримувались санітарно-гігієнічних правил роботи за ПК.

Для попередження негативних впливів ПК на функцію зору необхідно вести контроль за зоровим навантаженням, чергувати роботу на ПК з відпочинком і виконанням лікувально-профілактичних вправ, дотримуватися правил роботи за комп'ютером. Принаймні після двох годин безперервної роботи з дисплеєм потрібно робити перерви. В перервах рекомендується залишати робоче місце, робити гімнастику, у тому числі і для очей, по можливості виходити на свіже повітря.

Література

1. Аветисов Э. С. Близорукость. — М.: Медицина, 1986. — 236 с.
2. Гальперин С. Анатомия и физиология человека. — М.: Высшая школа, 1999. — 287 с.
3. Гигиенические требования к видеодисплейным терминалам, персональным ЭВМ и организация работы. Санитарные правила и нормы. СанПиН 2.2.2.542-96, Госкомсанэпиднадзор России, М., 1996, 55 с.
4. Дубинин А. Ребенок в мире TV и компьютеров. — М.: Даниловский благовестник, 1997. — 80 с.
5. Жидецкий В.Ц., Джигирей В.С. Основы охорони праці. — Львів: Афіша, 1999. — 348 с.
6. Иванченко К. Комп'ютери — дискомфорт для очей? // Будьмо здорові. — 1999. — № 1. — С. 8—9.

Федько І. В., Шебеко Ю. В.
(ф-т економіки та управління, IV курс)

ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Однією з найважливіших тенденцій розвитку світового господарства є процес глобалізації. Яскравою ознакою цього процесу є формування транснаціональної економіки, де головними гравцями стають вже не держави і національні економіки, а транснаціо-

нальні корпорації (ТНК). У науковій літературі відсутня загальноприйнята позиція відносно оцінки впливу ТНК на економіку країн базування, їхнього значення та ролі у забезпеченні глибоких трансформацій економічних систем, що розвиваються. Особливо актуальним є дослідження транснаціоналізації економічного розвитку України, оцінки її сучасних викликів та загроз.

Метою цієї розвідки є аналіз процесу транснаціоналізації економіки України та розробка механізму збалансування інтересів ТНК із національними економічними інтересами.

Ефективним підходом до аналізу результатів діяльності ТНК та їх впливу на економіку країни є використання алгоритмів SWOT-аналізу, згідно із якими здійснюється оцінка зовнішнього і внутрішнього середовища, сильних і слабких сторін, можливостей та загроз транснаціоналізації. Результати такого аналізу по відношенню до економіки України, в авторській інтерпретації, виявляють суперечливий характер впливу ТНК на національну економічну систему (рис. 1).

На нашу думку, особливу увагу в частині результатів SWOT-аналізу необхідно зосередити на існуючій можливості вкладення ТНК у людський капітал та найбільшій загрозі погіршення екологічної ситуації в країні унаслідок диверсифікації бізнес-активності транснаціональних структур. Розглянемо детальніше потенційні ефекти від інвестування ТНК у розвиток національного людського капіталу.

Як відомо, в економічній теорії концепція людського капіталу означає усвідомлення вирішальної ролі людини в економічній системі суспільства і визнання необхідності вкладання коштів у неї; цей капітал формується і збільшується шляхом інвестування і приносить тривалий економічний ефект. Важливою передумовою формування людського капіталу є інвестування, що здійснюється у процесі активної діяльності людини, в якій майбутній власник цього капіталу практично завжди виступає об'єктом, суб'єктом і результатом інвестування [1].

Якщо проаналізувати субіндекси Індексу людського розвитку, згідно із підходом ПРООН, а саме з точки інвестиції в освіту та охорону здоров'я, то можна зробили висновок, що українська держава неспроможна забезпечити стабільні вкладення в національний людський капітал. На даний час в нашій країні інвестиції в освіту на душу населення складають близько 355 дол. США, в той час як в розвинутих країнах в середньому близько 2000: у Швеції — 2355 дол. США, у США — 2257 дол., у Німеччині — 1541 дол. [2]. Ще гірша ситуація з охороною здоров'я. В Україні

інвестиції в охорону здоров'я на душу населення складають 229 дол. США, в той час як в Швеції — 2391, в Німеччині — 2580 дол. [2].

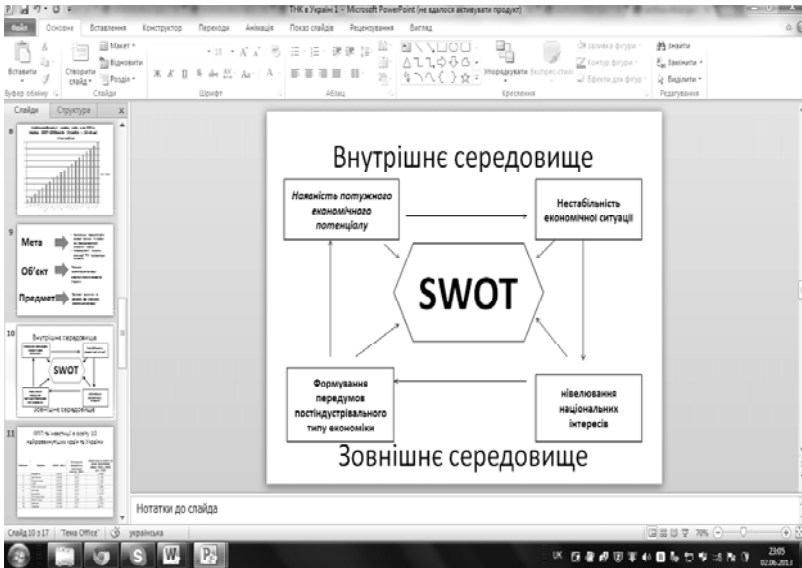

Рис. 1. SWOT-аналіз результатів діяльності ТНК та їхнього впливу на економіку України

З огляду на це, існує можливість використати потенціал ТНК щодо інвестування їхніх ресурсів у розвиток людського капіталу в Україні. Зрозуміло, що ТНК буде не вигідно вкладати кошти в побудову, наприклад, освітніх закладів. Вони спрямовуватимуть свої кошти у сфери, де інвестиції швидко окупаються і є найбільш прибутковими. Але коли ми кажемо про вкладення в людський капітал, то маємо на увазі роками сформовану внутрішню культуру ТНК, що спрямована на розвиток їх працівників (підвищення кваліфікації, охорона здоров'я тощо). Мається на увазі, що, сприяючи діяльності транснаціональних структур у нашій державі, водночас матиме місце поліпшення якості національного людського капіталу, інвестування в який забезпечуватиметься безпосередньо ТНК.

Однак слід пам'ятати, що ця сфера інвестування є досить ризикованою. Це ризики, які виникають в результаті нестабільної ситуації в країні, а також такі, що пов'язані із невір-

даною вартістю різноманітних процедур відбору, утримання іноземних працівників, порівняно з відповідними вигодами. Виходячи з цього, вкрай актуальним є створення сприятливого середовища для інвестування в людський капітал. Водночас не можна забувати про те, що уряд також повинен забезпечити такі умови, які будуть запобігати еміграції висококваліфікованих кадрів.

Проблематика діяльності ТНК не вичерпується суто економічною сферою. Вона має надзвичайно велике значення в контексті проблем охорони навколишнього середовища, інтересів низки країн, що розвиваються, а також країн з постсоціалістичною економікою, які постали перед необхідністю забезпечення власної екологічної безпеки. На нашу думку, слід першочергово законодавчо встановлювати межі впливу ТНК на навколишнє середовище, що буде корисно і для діяльності національних підприємств.

Як використання можливостей транснаціоналізації, так і нівелювання відповідних загроз неможливе без регулювання з боку держави. В цьому контексті нами було запропоновано концептуальну модель узгодження інтересів ТНК із національними економічними інтересами, яка складається з двох основних компонентів: загальнодержавної програми та корпоративного управління. Інструментами загальнодержавної програми збалансування інтересів ТНК із національними повинні стати податки та законодавча база (можуть бути застосовані для регулювання діяльності ТНК у потрібному напрямі).

Другий елемент запропонованої моделі — корпоративне управління — передбачає формування такої системи відносин всередині ТНК, яка би протидіяла прийняттю та реалізації тих управлінських рішень, які потенційно можуть зашкодити національним інтересам, у тому числі в екологічній сфері. Як варіант, було б доцільним затверджувати необхідність присутності в корпоративній структурі представників урядових структур приймаючої країни.

Отже, входження ТНК в економічну систему України несе в собі певні можливості і суперечності. З одного боку, воно приводить до поліпшення економічних показників, припливу інвестицій, зменшення технологічного розриву з високорозвинутими країнами тощо, а з іншого — несе в собі й певні загрози, зокрема в екологічній сфері. В умовах постіндустріалізації домінантними стають інвестиції не в технології, а саме в людський капітал. Тому транснаціоналізація економіки України повинна бути спрямована на розвиток людського капіталу. Для узгодження національних інтересів і інтересів ТНК слід удосконалювати механізми як

корпоративного управління, так і державного регулювання їх діяльності.

Література

1. Марцінковська О. Людський капітал та шляхи його відтворення / О. Марцінковська, О. Легкий // Економічний аналіз. — 2010. — Вип. 7. — С. 310—312.
2. About Human Development / United Nations Development Program. — Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/>.

Царьова А. О.

(обліково-економічний ф-т, 4 курс)

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

У процесі господарської діяльності підприємства вступають у різні розрахункові відносини з постачальниками та підрядниками, адже основну частину закуплених сировини, матеріалів, товарів, послуг підприємства отримують саме від них. Підприємства здійснюють різні розрахунки як безготівкового порядку, так і з використанням готівкових коштів, векселів, товарообмінних операцій. В сучасних умовах здійснення розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками, а також своєчасний оборот грошових коштів роблять значний вплив на фінансові результати підприємства.

Ефективність проведення аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками аудитор залежить від того, які методи та прийоми будуть використовуватись ним для отримання аудиторських доказів. Під час аудиту вказаних операцій аудитором можуть застосовуватись прийоми [1]:

- правова оцінка укладання договорів на постачання продукції;
- аналітична оцінка письмового підтвердження від третіх осіб;
- перевірка документів, отриманих суб'єктами підприємницької діяльності від постачальників та підрядників;
- застосування прийому інспекції та аналітичних процедур.

Джерелами інформації аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками є [2]:

- договірна документація на постачання товарно-матеріальних цінностей, виконання робіт і послуг;